

LOB in de lerarenopleiding

Het belang van LOB voor studenten en startende docenten

Criteria

Sector

- vmbo
- havo
- vwo
- mbo
- hbo

Thema('s)

- Regelgeving en kaders
- Visie, beleid en kwaliteit
- LOB-leeromgeving
- LOB-programma
- Loopbaankeuze
- Loopbaangesprek
- Arbeidsmarktinformatie
- LOB-documenten
- Ouderbetrokkenheid
- Professionalisering

Wat maakt dit praktijkvoorbeeld bijzonder?

Bij de Lerarenopleiding van Fontys in Tilburg (FLOT), vinden ze aandacht voor LOB van cruciaal belang bij het goed opleiden van docenten. William Buys, docent Onderwijskunde bij Fontys en Els van Osch, momenteel werkzaam als docent bij de Pedagogisch Technische Hogeschool en daarvoor collega van William bij FLOT, vertellen waarom LOB als onderdeel van het curriculum zo belangrijk is bij het opleiden van docenten en hoe LOB vorm kan krijgen binnen de opleiding.

William: 'Een aantal jaar geleden is het curriculum FLOT herzien en herschikt, waarbij alle modules die inhoudelijk onder de beroepsvaardigheden vallen, zoals bijvoorbeeld het aanleren van gesprekstechnieken, het omgaan met leerstoornissen en differentiatie onder één noemer zijn ondergebracht: APV (algemene professionele vorming). LOB is onderdeel van de APV. Bij de opleiding Omgangskunde staat de module LOB op het rooster voor derdejaars studenten. Aandacht voor LOB vinden ze bij deze opleiding van cruciaal belang; aankomend docenten leren hoe ze hun leerlingen kunnen leren kiezen zodat ze in de toekomst betere opleidings- en beroepskeuzes kunnen maken. Goede LOB draagt immers bij aan een betere motivatie van leerlingen en vermindert daardoor voortijdig schoolverlaten. Juist omdat LOB en motivatie met elkaar te maken hebben, is het voor mij een onmisbaar onderdeel van de lerarenopleiding.

Bij FLOT gaan de studenten, na een inleiding Loopbaanleren te hebben gevolgd, vooral zelf aan de slag op het instituut, maar ook op hun stageschool. Zo werken zij aan het in beeld brengen van de eigen loopbaan (het biografisch perspectief), doen zij onderzoek naar loopbaanpatronen van diverse generaties en oefenen de studenten met gespreksvoering, waaronder de loopbaandialog. Als tools hierbij worden o.a. loopbaankaarten, de Loopbaanbox en speeddatekaarten gebruikt. Studenten leren verder over de loopbaangerichte leeromgeving en weten hoe ze de curriculumplanner en de LOB-scan van het Expertisepunt LOB kunnen inzetten bij LOB op meso-niveau.'

Els: 'In de opleiding PTH (voor aspirant leraren Techniek) zit LOB in het curriculum onder de noemer 'Pedagogische didactische verdieping voor het vmbo'. Ik heb ook voor FLOT gewerkt in het bètateam als docent voor de module LOB voor voltijd- en deeltijdstudenten en was daar een collega van William. Ik vind het nog steeds jammer dat de module LOB bij de herschikking van het curriculum werd

ondergebracht in kleine delen van de APV-leerlijn, waardoor de focus op LOB als geheel verdween. Gelukkig heeft de opleiding Omgangskunde van FLOT hier een andere keuze in gemaakt. Toen ik als lerarenopleider bij FLOT les gaf aan studenten wiskunde merkte ik dat LOB voor hen een eyeopener was. Ik begon altijd met hun eigen beroepskeuze: wie en wat had hen geholpen en hoe kijken ze aan tegen de rol van mentor of vakdocent binnen het vo? Hoe kun je met wiskunde nou iets aan LOB doen? En hoe zou jij dat kunnen doen? Er kwamen thema's langs die William ook hanteert zoals: wat is LOB, wat zijn loopbaancompetenties en hoe kun je daar mee werken, hoe betrek je ouders, hoe kun je LOB in je eigen vak verankeren etc. Ook een onderzoekje op de stageschool maakte deel uit van de module. Nu, bij de opleiding PTH, zijn deze thema's nog min of meer hetzelfde. Hoewel de naam van de module anders doet vermoeden, is het helemaal LOB! Gelukkig maar, want beroepsgerichte docenten Techniek in het vmbo hebben in hun lessen dagelijks te maken met LOB-aspecten. Kleine momenten waarop je leerlingen kunt begeleiden door één goede vraag te stellen of gewoon nieuwsgierig te zijn!

Tips van Els van Osch

Voor scholen die jonge docenten in dienst nemen of LIO's in dienst hebben:

- Zorg ervoor dat zij de eerste 2 jaar als co-mentor kunnen leren van een ervaren mentor.
- Start meteen met verdieping van hun pedagogische skills en professioneel handelen. Dus in de eerste jaren al trainingen LOB-gesprekken laten doen.
- Zorg voor rolduidelijkheid: wat moet een mentor wel/niet in LOB doen? Hoe ziet de taak eruit?
- Daag jonge docenten uit om mee te denken over LOB, anders raakt het, met de start van alles wat op hen afkomt in een nieuwe baan, meteen op de achtergrond. Om het na 2 of 3 jaar 'op te halen' is vaak een langere weg.
- Laat jonge docenten zelf onderzoeken waar en hoe LOB in lessen, activiteiten e.d. verankerd zijn. Laat de decaan hen hierbij helpen.

Voor lerarenopleidingen:

- Maak pedagogisch handelen een belangrijk(er) onderdeel van de totale opleiding. Vooral begeleidingsvaardigheden en gespreksvoering zijn belangrijk om te ontwikkelen bij LOB.
- Zet LOB als onderwerp expliciet in de kennis - en vaardigheden leerlijnen van de opleiding. Ook voor studenten die aangeven niet voor het beroepsonderwijs te willen gaan. LOB is in alle vormen van onderwijs belangrijk en hoort bij het docentschap.

LOB PRAKTIJKVOORBEELD

- Maak LOB een onderwerp in de stages vanaf leerjaar 1 (snuffelstage) met kleine opdrachten. (Bijvoorbeeld: laat eerstejaarsstudenten al in eerste stage nagaan wat LOB in de school betekent en wie erbij betrokken zijn)
- Wissel intern met docententeams uit wat het belang van APV is en LOB in het bijzonder. In mijn ervaring zijn niet alle collega's altijd even goed op de hoogte van wat er in het vo speelt en verandert aan bijvoorbeeld regelgeving of taken. Zij kunnen vanuit hun vakinhoudelijke lessen ook de verbinding maken met LOB en de rol van de vakdocent daarin.
- Bewustwording bij studenten vanaf de start van het ontwikkelende docentschap is de sleutel tot een beter voorbereide docent in de praktijk.

Contactpersonen

Els van Osch: els@zininonderwijs.nl

William Buys: w.buys@fontys.nl